

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 9 czerwca 2017 r.

DOLIS-035-2106/16

**Pan
Marek Zagórski
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Cyfryzacji
ul. Królewska 27
00 – 060 Warszawa**

W odpowiedzi na pismo z dnia 22 maja 2017 r. znak ZDP-2.0211.1.2017 dziękuję za pozytywne odniesienie się do propozycji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych do propozycji wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz.U. 1999 r., poz. 62 Nr 688).

W odniesieniu do prośby o przedstawienie koncepcji zmian prawnych, które mogłyby zostać wprowadzone do ustawy Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych przedstawia następujące informacje.

1. Zasadniczą kwestią jest konieczność określenia w ustawie o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej administratora danych – tj. podmiotu decydującego o celach i środkach przetwarzania danych osobowych, który będzie odpowiedzialny za ochronę danych osobowych zgromadzonych w toku zbierania podpisów obywateli popierających dany projekt inicjatywy ustawodawczej.
2. Jeśli administratorem danych miałby być komitet inicjatywy ustawodawczej, ustawodawca powinien doprecyzować również kto będzie za zgromadzone w toku

zbierania podpisów odpowiadał w momencie, gdy komitet ulegnie rozwiązaniu oraz gdy projekt obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej wraz z podpisami obywateli popierającymi projekt trafi do Marszałka Sejmu.

3. Ważnym jest również doprecyzowanie w przepisach prawa okresu przechowywania danych osobowych zebranych w toku gromadzenia podpisów pod daną ustawą – zarówno w sytuacji, gdy pod projektem podpisze się wymagana ustawą liczba obywateli – i trafi on do Marszałka Sejmu, a także gdy liczba podpisów okaże się niewystarczająca. Istotne jest bowiem, aby nie dochodziło do sytuacji gdy listy zawierające podpisy obywateli i ich dane osobowe – takie jak; imię i nazwisko, adres zamieszkania (miejscowość, ulica, nr domu, nr lokalu), numer ewidencyjny PESEL – były przechowywane przez okres dłuższy niż jest to niezbędne, albo były przechowywane gdy inicjatywa nie dochodzi do skutku.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych dane osobowe powinny być przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania. Po osiągnięciu celu dane powinny zostać usunięte o ile ich dalsze przetwarzanie nie jest dopuszczalne na podstawie stosownych przepisów prawa. Zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanie danych osobowych w celu innym niż ten, dla którego zostały zebrane, jest dopuszczalne, jeżeli nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą, oraz następuje w celach badań naukowych, dydaktycznych, historycznych lub statystycznych i z zachowaniem przepisów art. 23 i 25 ustawy.

4. Przepisy prawa powinny określić także zasady postępowania z danymi osobowymi zbieranymi wraz z podpisami pod projektami ustaw inicjatywy obywatelskiej, w sytuacji gdy wymagana ilość podpisów nie zostanie zebrana, tzn. określenia przez jaki czas dane te będą przechowywane przed ich ostatecznym zniszczeniem. Wybór właściwych rozwiązań w tych zakresie należy do projektodawcy, jednak ich określenie jest niezbędne. Brak jasnych przepisów w tym zakresie wzbudza wątpliwości osób, zajmujących się zbieraniem podpisów pod danym projektem ustawy obywatelskiej.
5. W odniesieniu do uregulowania w ustawie o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli kwestii możliwości składania podpisów w ramach obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej drogą elektroniczną, warto przypomnieć, iż zgodnie z art. 25 ust. 2 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE (eIDAS)* tylko

kwalfikowany podpis elektroniczny ma skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu. Wprowadzenie w ustawie o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli wymogu użycia kwalfikowanego podpisu elektronicznego mogłoby ograniczyć inicjatywę obywatelską ze względu na koszty posiadania certyfikatu oraz kwalfikowanego urzędnika do składania podpisu elektronicznego. Alternatywnym rozwiązaniem dla powyższego ograniczenia może być zastosowanie bezpłatnego Profilu Zaufanego (eGo), za pomocą którego można potwierdzić swoją tożsamość w Internecie i podpisywać dokumenty elektroniczne.

6. Warto zwrócić uwagę, iż proces zbierania podpisów obywateli uregulowany w ustawie o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej składa się z dwóch etapów. W pierwszym etapie komitet inicjatywy ustawodawczej zbiera podpisy 1000 obywateli, w drugim etapie zaś zbierane są pozostałe podpisy wymagane do osiągnięcia puli 100.000 tysięcy podpisów (przejście do etapu drugiego wymaga postanowienia Marszałka Sejmu).

W przypadku pierwszego etapu Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych do składania podpisów elektronicznych sugeruje wykorzystanie zaawansowanego podpisu elektronicznego, który mimo braku kwalfikowanego urzędnika do składania podpisu elektronicznego jest unikalnie przyporządkowany podpisującemu oraz umożliwia ustalenie jego tożsamości. Od momentu zaś otrzymania przez komitet inicjatywy ustawodawczej postanowienia od Marszałka Sejmu postanowienia proces zbierania podpisów obywateli mógłby przebiegać przy użyciu dedykowanej usługi online (typu ePUAP czy też PUE ZUS). Komitet inicjatywy ustawodawczej mógłby rejestrować projekt ustawy w tym systemie, a organ administracji publicznej, będący administratorem tej usługi, udostępniłby projekt ustawy i umożliwił obywatelom udzielanie poparcia przy użyciu Profilu Zaufanego.

7. Jeśli chodzi o rozwiązania techniczne, pomocnym mogą być rozwiązania proponowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) NR 1179/2011 z dnia 17 listopada 2011 r. ustanawiające specyfikacje techniczne w odniesieniu do systemów zbierania deklaracji on-line na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 w sprawie inicjatywy obywatelskiej
8. Alternatywnym rozwiązaniem uregulowania kwestii zbierania podpisów w formie elektronicznej pod projektami ustaw inicjatywy obywatelskiej byłoby przyjęcie na polskim gruncie rozwiązań z *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej*. Rozporządzenie europejskie stosowane jest z uwzględnieniem „Ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o europejskiej inicjatywie obywatelskiej” i obejmuje m.in. proces

rejestrowania proponowanej inicjatywy obywatelskiej, a także procedury i warunki zbierania deklaracji poparcia łącznie ze zbieraniem deklaracji on-line. W odniesieniu zaś do samego faktu użycia podpisu elektronicznego, w tym zawansowanego czy kwalifikowanego podpisu elektronicznego, które ujawniają dane identyfikacyjne osoby, w przypadku sytuacji, gdzie nie ma zastrzeżeń co do zapewnienia tajności w wyrażaniu swojego stanowiska np. głosowania, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie widzi przeszkód, aby podpis elektroniczny wykorzystywać.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wyraża nadzieję, iż przedstawione wyżej wytyczne będą pomocne do wprowadzenia niezbędnych zmian w ustawie o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.